Gospodarska zbornica Slovenije
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia

KCUI

Kompetenčni center za umetno inteligenco

Slovenian National AI Competence Centre

Ključne obveznosti po Aktu o umetni inteligenci

Masha Korošec

masha.korosec@pf.uni-lj.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE IN JAVNO UPRAVO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN MLADINO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO DELO IN ŠPORT

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

ARIS

Struktura

1. Visokotvegani sistemi UI po Uredbi 2024/1689 (Akt o UI)
2. Zahteve v fazi razvoja visokotveganega sistema UI
3. Obveznosti pred zagotavljanjem visokotveganega sistema UI na trgu
4. Obveznosti, ko je visokotvegani sistem UI že na trgu

Gospodarska zbornica Slovenije
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia

Visokotvegani sistemi UI

Pravila razvrstitve za **visokotvegane sisteme UI** (6. člen Akta o UI) – dve skupini:

1. Ne glede na to, ali je sistem UI dan na trg ali v uporabo neodvisno od proizvodov iz točk (a) in (b), se ta sistem UI šteje za visokotvegani, kadar sta izpolnjena oba naslednja pogoja:
(a) sistem UI je namenjen uporabi kot varnostna komponenta proizvoda ali pa je sam sistem UI proizvod, ki ga zajema harmonizacijska zakonodaja Unije iz Priloge I;
(b) za proizvod, katerega varnostna komponenta na podlagi točke (a) je sistem UI, ali za sistem UI, ki je sam proizvod, je treba opraviti ugotavljanje skladnosti s strani tretje osebe zaradi dajanja tega proizvoda na trg ali v uporabo na podlagi harmonizacijske zakonodaje Unije iz Priloge I.

Ampak: Uredba (EU) 2026/1744 z dne 8. 7. 2026 to dodatno konkretizira:

(8) v členu 6 se vstavijo naslednji odstavki:

„1a. Za namene te uredbe, vključno z odstavkom 1 tega člena, se sistemi UI, ki se uporabljajo izključno za vidike, ki niso povezani z varnostjo, kot so pomoč uporabnikom, optimizacija zmogljivosti, učinkovitost storitev, avtomatizacija, priročnost ali nadzor kakovosti, ne štejejo za varnostne komponente.

1b. Ne glede na odstavek 1a se sistemi UI, katerih okvara ali nepravilno delovanje bi ogrozilo zdravje in varnost, štejejo za varnostne komponente.

1c. Za proizvod, za katerega se zahteva ugotavljanje skladnosti s strani tretje osebe zgolj zaradi tveganj, ki niso tveganja za zdravje in varnost, zlasti tveganj v zvezi z distribucijo radiofrekvenčnega spektra ali elektromagnetnimi motnjami, ki ne vplivajo na zdravje in varnost, se ne šteje, da izpolnjuje pogoj iz odstavka 1, točka (b).“;

Gospodarska zbornica Slovenije
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia

Visokotvegani sistemi UI

2. Poleg visokotveganih sistemov UI iz odstavka 1 za visokotvegane sisteme UI štejejo tudi sistemi UI iz Priloge III:

- sistemi na področju biometrije;
- kritične infrastrukture,
- izobraževanja in poklicnega usposabljanja,
- zaposlovanja,
- dostopa do bistvenih zasebnih in javnih storitev,
- preprečevanja in odkrivanja kaznivih dejanj,
- migracij, azila in upravljanja nadzora meje ter
- pravosodja in demokratičnih procesov.

Gospodarska zbornica Slovenije
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia

Zahteve v fazi razvoja visokotveganega sistema UI (9. do 15. člen Akta o UI)

- Vzpostavitev sistema **obvladovanja tveganj** – neprekinjen in ponavljajoč se proces (9. člen Akta o UI).
- **Identifikacija in analiza znanih in razumno predvidljivih tveganj** za zdravje in varnost (9. člen Akta o UI).
  - Predvidena uporaba in razumno predvidljiva napačna uporaba sistema.
  - Upoštevanje tveganj, ki se pokažejo šele po začetku uporabe sistema (**spremljanje trga**).
- **Testiranje sistema**: ukrepi za obvladovanje tveganj + ali sistem dosledno deluje v skladu s svojim predvidenim namenom (9. člen Akta o UI).
- **Upravljanje podatkov in podatkovnih nizov:** nekateri modeli UI se učijo na podlagi določenih podatkov (10. člen Akta o UI).
  - Od kod izvirajo, kako so bili zbrani in pripravljeni, ali jih je dovolj ter ali so primerni za predvideni namen sistema.
  - Preverjanje morebitnih pristranskosti in sprejetje ustreznih ukrepov.

Gospodarska zbornica Slovenije
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia

Zahteve v fazi razvoja visokotveganega sistema UI (9. do 15. člen Akta o UI)

- **Tehnična dokumentacija in sledljivost (11. člen Akta o UI)**
  - Še preden je sistem dan na trg ali v uporabo, nato redno posodabljanje → dokazovanje skladnosti UI sistema z Aktom o UI.
- Vsebina: splošni in podrobni opis (gl. Priloga IV)
  - Med drugim, kako je bil sistem razvit, na katerih podatkih je bil učen, kakšna tveganja so bila ugotovljena, kako je bil sistem testiran ter kakšne so njegove pričakovane zmogljivosti in omejitve …
- **Zahteva po vodenju evidenc (12. člen Akta o UI)** → samodejno beleženje dogodkov (sledljivost delovanja).

Gospodarska zbornica Slovenije
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia

Zahteve v fazi razvoja visokotveganega sistema UI (9. do 15. člen Akta o UI)

- **Preglednost in človeški nadzor (13. člen Akta o UI)**
  - Delovanje mora biti dovolj pregledno: uvajalec ustrezno razume in interpretira rezultate.
  - Jasna in razumljiva navodila: namen, zmogljivosti in omejitve, raven točnosti, znana tveganja ter predvidene ukrepe človeškega nadzora.
- **Učinkovit nadzor fizične osebe (14. člen Akta o UI)** → preprečevanje ali zmanjševanje tveganj za zdravje, varnost in temeljne pravice.
  - Nevarnost avtomatičnega oziroma pretiranega zanašanja na rezultate sistema.
  - Možnost kritično presoditi rezultat, ga ne upoštevati oziroma razveljaviti ter po potrebi poseči v delovanje sistema.

Gospodarska zbornica Slovenije
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia

Pred zagotavljanjem sistema UI na trgu

- **Preverjanje skladnosti (43. člen Akta o UI)** → ni enotnega postopka – razlikovanje glede na vrsto sistema:
  - Sistemi UI na področju biometrije: postopek notranjega nadzora ali ocenjevanja sistema upravljanja kakovosti in ocenjevanja tehnične dokumentacije s sodelovanjem priglašenega organa.
  - Ostali visokotvegani sistemi UI: postopek ugotavljanja skladnosti na podlagi notranje kontrole.
- **EU izjava o skladnosti** → potrditev, da so izpolnjene zahteve Akta o UI.
  - Ponudnik prevzame odgovornost za skladnost z zahtevami
- **CE oznaka** CE
- **Registracija v zbirko EU za visokotvegane sisteme UI**

Gospodarska zbornica Slovenije
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia

Ko je sistem UI na trgu

- **Spremljanje (72. člen Akta o UI)** → ponudnik mora aktivno in sistematično zbirati ter analizirati podatke o dejanskem delovanju sistema; ali sistem izpolnjuje zahteve po Aktu.
  - Načrt spremljanja kot del tehnične dokumentacije.
- **Poročanje o resnih incidentih organom za nadzor trga držav članic (73. člen Akta o UI)** → incident ali nepravilno delovanje sistema UI, ki neposredno ali posredno povzroči smrt ali resno škodo za zdravje osebe, resno in nepopravljivo motnjo pri upravljanju ali delovanju kritične infrastrukture, kršitev obveznosti iz prava Unije, namenjenih varstvu temeljnih pravic, ali resno škodo na premoženju ali v okolju
  - **Splošno pravilo**: takoj, ko ugotovi vzročno zvezo med sistemom UI in resnim incidentom oz. njeno razumno verjetnost in najpozneje v 15 dneh, potem ko je ponudnik izvedel za incident.
  - **O resni in nepopravljivi motnji kritične infrastrukture** je treba poročati nemudoma in najpozneje v dveh dneh.
  - **O smrti osebe** je treba poročati takoj po ugotovitvi oziroma že sumu na vzročno zvezo, najpozneje pa v desetih dneh od seznanitve z incidentom.

Gospodarska zbornica Slovenije
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia

Gospodarska zbornica Slovenije
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia

KCUI

V nadaljevanju:

Praktična klasifikacija UI rešitev glede na tveganje po Aktu o UI,

asist. Jernej Renko, mag. prav.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE IN JAVNO UPRAVO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN MLADINO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO DELO IN ŠPORT

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

ARRS